

SECTION 2
ECONOMIC LAW; ECONOMIC PROCEDURE LAW

СЕКЦІЯ 2
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 346.546 (477)

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ВІД ПРОЯВІВ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В
УКРАЇНІ

*Фавстіна Марина Володимирівна,
студентка V курсу ННІ права,
Сумський державний університет*

Науковий керівник:
*Глазун Олена Анатоліївна,
асистент кафедри міжнародного, європейського та
екологічного права ННІ права,
Сумський державний університет*

Стаття присвячена правовим засадам захисту від проявів недобросовісної конкуренції в Україні. Досліджуються існуючі форми та способи захисту від недобросовісної конкурентної поведінки суб'єктів господарювання. Авторами запропоновані власні рекомендації щодо вдосконалення національного законодавства у сфері захисту від недобросовісної конкуренції.

Ключові слова : конкуренція, недобросовісна конкуренція, захист прав, способи захисту, судовий та адміністративний порядок захисту, медіація, самозахист.

Hlazun O. A., Favstina M. V. Legal Bases of Protection against Unfair Competition in Ukraine. The article is devoted to legal bases of protection against unfair competition in Ukraine. Existing forms and methods of protection against unfair competitive behavior of business entities were investigated. The authors proposed their own recommendations for improving national legislation in the sphere of protection against unfair competition.

Keywords : competition, unfair competition, protection of rights, methods of protection, judicial and administrative procedure of protection, mediation, self-defense.

Постановка проблеми. Невід'ємним атрибутом ринкової економіки, гарантією економічного прогресу та розвитку суспільства є конкуренція. В умовах добросовісної конкуренції суб'єкти господарювання витрачають свій час та фінансові ресурси на здобуття позитивної ділової репутації, розробку та втілення інноваційних технологій. Однак, досить часто з метою

досягнення конкурентних переваг учасники ринку вдаються до нечесних, а іноді й незаконних прийомів та методів суперництва, завдаючи при цьому шкоду не лише своїм конкурентам, але й споживачам та державі в цілому. Подібна конкуренція визнається недобросовісною і кожна держава має створити дієвий механізм протидії такому негативному явищу.

На жаль, наша країна на сьогоднішній день є однією зі світових лідерів за кількістю проявів недобросовісної конкуренції. При цьому, з кожним роком кількість правопорушень у цій сфері постійно зростає. Так, відповідно до звіту Антимонопольного комітету України за 2016 рік за результатами вжитих у минулому році заходів було припинено 3072 порушень законодавства про захист економічної конкуренції, з яких 1322 порушень – у вигляді зловживань монополієм (домінуючим) становищем, 782 – антиконкурентних дій органів влади, 283 – антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, 276 – недобросовісної конкуренції [1]. Найбільш поширеним видом недобросовісних дій, які вчинялися з метою досягнення неправомірних переваг у конкуренції, було поширення інформації, що вводить в оману. Однак вказані показники звіту свідчать лише про частину порушень, які були виявлені та припинені контролюючими органами. При цьому, значна кількість суб'єктів господарювання, постраждалих внаслідок актів недобросовісної конкуренції, не звертаються за захистом своїх порушених прав та законних інтересів до уповноважених державних органів, а тому фактичних стан дотримання законодавства про захист економічної конкуренції не в повній мірі відповідає офіційним даним наданим у звіті.

Тож, не дивлячись на те, що з набуттям Україною незалежності та початком розвитку української державності були зроблені значні кроки на шляху формування державної політики у сфері антимонопольно-конкурентного законодавства, у даний час проблема захисту від проявів недобросовісної конкуренції набуває нового, більш широкого змісту. Особливої актуальності дане питання набуває в контексті глобалізації та інтеграції України в європейську економіку.

Стан дослідження. Питання недобросовісної конкуренції було предметом наукових досліджень таких дослідників, як О. В. Безух, С. С. Валітов, А. І. Граціанов, Ю.О. Громенко, Ю. В. Журик, Т. В. Кашанін, Д. А. Керімов, А. О. Селіванов, М. М. Тищенко та інші. Однак праці вказаних науковців у більшій мірі присвячені дослідженню сутності та основних

форм недобросовісної конкуренції. У той же час питання форм та способів захисту від проявів недобросовісної конкуренції розглядалося ними лише опосередковано та є на сьогодні недостатньо висвітленим правничою спільнотою.

У зв'язку з цим, метою даної статті є дослідження правових засад захисту від проявів недобросовісної конкуренції в Україні, виокремлення існуючих форм та способів захисту від недобросовісної конкурентної поведінки, а також вироблення рекомендацій щодо вдосконалення національного законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Виклад основного матеріалу. Взагалі, явище «недобросовісної конкуренції» не є новим для вітчизняної та світової економіки. Не дивлячись на те, що цей термін вперше було використано на початку XIX століття у Франції, саме явище виникло набагато раніше, адже прояви нечесної конкурентної боротьби мали місце ще в період формування ринкових відносин.

Нормативне визначення недобросовісної конкуренції вперше було запропоновано Паризькою конвенцією щодо охорони промислової власності від 1883 року, у статті 10bis якої зазначено, що актом недобросовісної конкуренції є будь-який акт конкуренції, який суперечить чесним звичаям у промисловій та торговій діяльності. При цьому, у частині третій вказаної статті наводиться перелік деяких видів недобросовісної конкуренції. Зокрема, підлягають забороні: 1) всі дії, здатні яким би то не було способом викликати змішування відносно підприємства, продуктів чи промислової або торговельної діяльності конкурента; 2) неправдиві твердження при здійсненні комерційної діяльності, здатні дискредитувати підприємство, продукти чи промислову або торговельну діяльність конкурента; 3) вказівки або твердження, використання яких при здійсненні комерційної діяльності може ввести громадськість в оману щодо характеру, способу виготовлення, властивостей, придатності до застосування чи кількості товарів [2].

Тож під недобросовісною конкуренцією слід розуміти конкуренцію, що суперечить чесним звичаям в сфері промисловості та торгівлі.

В Україні недобросовісна конкуренція з'явилася значно пізніше, ніж у Франції, що обумовлено історичними особливостями розвитком українського суспільства. Тривалий час після здобуття незалежності, в період переходу від адміністративно-командної до ринкової економіки, вітчизняний законодавець не надавав нормативного визначення даній категорії, а тому, відповідно, не було й розроблено дієвого

механізму захисту та протидії недобросовісним методам конкурентної боротьби. Навіть Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» № 2132-ХІІ від 18.02.1992 (втратив чинність на сьогодні), який був першим нормативно-правовим актом у сфері захисту конкуренції та протидії монополізму, не містив визначення недобросовісної конкуренції, а лише наводив перелік дій, які визнавались недобросовісною конкуренцією. Тож фактично всі питання щодо захисту від недобросовісної конкуренції вирішувались на рівні окремих законодавчих і підзаконних актів

Однак, на сьогодні система захисту від проявів недобросовісної конкуренції в Україні значно удосконалена та знайшла своє закріплення на найвищому рівні, зокрема в Основному Законі держави. Крім цього, систему законодавчих актів України у сфері захисту від проявів недобросовісної конкуренції становлять, перш за все Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції», Закон України «Про захист економічної конкуренції», Законом України «Про Антимонопольний комітет України», Паризька конвенція про охорону промислової власності, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та інші акти законодавства, видані на підставі законів чи постанов Верховної Ради України.

Відповідно до ст. 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція [3].

У свою чергу ст. 1 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [4] (далі по тексту – Закон) визначає недобросовісну конкуренцію як «будь-які дії у конкуренції, що суперечать правилам, торговим та іншим чесним звичаям у підприємницькій діяльності». У главах 2-4 вказаного закону міститься перелік проявів недобросовісної конкуренції, що є найбільш поширеними у країнах з ринковою економікою, які підпадають під кваліфікацію «недобросовісна конкуренція». Зокрема, недобросовісною конкуренцією в Україні визнаються: неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання; створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції; неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

Отже, подібна діяльність визнається правопорушенням та є забороненою вітчизняним законодавством, а суб'єкти господарювання, які використовують незаконні, недобросовісні методи конкурентної боротьби мають бути притягнуті до юридичної відповідальності. При цьому, державою має бути створена ефективна система способів захисту від проявів недобросовісної конкуренції. Адже необхідність захисту, а, внаслідок, і право на захист, виникає в разі вчинення правопорушення або наявності реальної загрози його здійснення. У разі ж встановлення факту скоєння правопорушення у вигляді недобросовісної конкуренції, постраждалій особі має бути гарантоване право на захист своїх порушених прав та законних інтересів. При цьому, заходи захисту мають бути спрямовані на відновлення майнових або немайнових прав у тому вигляді й обсязі, як вони існували до вчинення правопорушення. Якщо ж потерпіла особа зазнає додаткових витрат (збитків) від порушення свого суб'єктивного права, то компенсація понесених витрат має здійснюватися за допомогою заходів відповідальності.

Сучасне українське законодавство надає можливість підприємцям захищати свої права та законні інтереси від недобросовісної конкуренції різними шляхами. Але перш ніж розглянути існуючі способи захисту від недобросовісної конкуренції, варто внести ясність у розуміння самої категорії «захист права».

Так, у загальній теорії права під захистом права, як правило, розуміється державно-примусова діяльність, спрямована на відновлення порушеного права суб'єкта правовідносин та забезпечення виконання юридичного обов'язку зобов'язаною стороною.

Під захистом прав суб'єктів господарювання Ю. О. Громенко розуміє систему правових та організаційно-технічних заходів, спрямованих на забезпечення реалізації прав цих суб'єктів та недопущення їх порушень [5, с. 18]. У свою чергу О. П. Подцерковний вважає, що захист прав суб'єктів господарювання – це сукупність взаємозалежних правових засобів, способів і форм, за допомогою яких при необхідності забезпечується захист законних прав суб'єктів господарювання при їх порушенні [6, с. 352].

Не дивлячись на різноманітність підходів до розуміння категорії «захист права», все ж можна виокремити спільні ознаки, про які наголошують майже всі науковці, що досліджували дане питання :

1. мета захисту, а саме відновлення порушених прав, яка одночасно є й призначенням захисту,

оскільки захист має значення тільки за умови можливості й бажання особи, чиї права порушені, відновити свої права, що обов'язково повинно бути здійснене при їхньому захисті. При досягненні мети захисту значимим є максимальне дотримання при цьому інтересів суспільства;

2. забезпеченість захисту вповноваженими державними органами, серед яких – господарські й адміністративні суди України; органи прокуратури, Міністерства юстиції України, податкові органи, органи захисту прав споживачів, охорони праці, Антимонопольного комітету та інші;

3. наявність способів, за допомогою яких уповноважені державні органи захищають права суб'єктів господарювання [7, с. 141].

Отже, захист прав суб'єктів господарювання – це система правових та організаційно-технічних заходів, які здійснюються уповноваженими особами або суб'єктами господарювання з метою відновлення порушених прав, усунення перешкод у реалізації цих прав, запобігання вчиненню таких порушень у майбутньому та притягнення винних осіб до відповідальності.

Спосіб захисту прав утілює безпосередню мету, якої прагне досягти суб'єкт захисту, вважаючи, що таким чином буде припинене порушення (чи оспорювання) його прав, він компенсує витрати, що виникли у зв'язку із порушенням його прав, або в інший спосіб нівелює негативні наслідки порушення його прав [7, с. 142].

Способи захисту, які передбачені вітчизняним законодавством, неоднорідні за своєю юридичною природою. Найбільш поширеним у науковій літературі є їх розподіл залежно від підстав застосування, соціального призначення, виконуваних функцій та принципів реалізації. За цим критерієм способи захисту поділяють на заходи захисту і заходи відповідальності.

Однак, досить часто дані різновиди способів захисту порушених прав та законних інтересів ототожнюють і окремо не виділяють. Такій плутанині сприяють і положення вітчизняного законодавства, які містяться у ст. 20 Господарського кодексу України [8], відповідно якої в перелік способів захисту права включені також і заходи відповідальності. Зокрема, з наведених у ч. 2 вказаної статті способів захисту до заходів юридичної відповідальності можна віднести відшкодування збитків, застосування штрафних, оперативного-господарських та адміністративно-господарських санкцій. Решта способів захисту прав є заходами захисту: визнання наявності або відсутності прав; визнання повністю або частково недійсними акти

органів державної влади та органів місцевого самоврядування, актів інших суб'єктів, що суперечать законодавству, утискають права та законні інтереси суб'єкта господарювання або споживачів; визнання недійсними господарських угод із підстав, передбачених законом; відновлення становища, яке існувало до порушення прав та законних інтересів суб'єктів господарювання; припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення; присудження до виконання обов'язку в натурі; установлення, зміни і припинення господарських правовідносин; застосування інших способів, передбачених законом.

Однак, досить слушно з цього приводу зазначає В. Н. Хоменко., на думку якого заходи захисту не можна ототожнювати із заходами відповідальності. Заходи захисту за обсягом є ширшими, ніж заходи відповідальності, адже відповідальність є органічною складовою заходів захисту [9, с. 42].

Вважаємо, що наведений перелік заходів захисту та заходів відповідальності можна використовувати суб'єктам господарюванню й у випадку порушення їх прав та законних інтересів внаслідок скоєння відносно них правопорушення у вигляді недобросовісної конкуренції.

Крім цього, спеціальним законодавством з цього приводу окремо виділяються заходи захисту і заходи відповідальності, які можуть застосовуватися при розгляді справ про недобросовісну конкуренцію.

Так, відповідно до ст. ст. 21-26 та ст. 30 Закону до заходів державно-примусової впливу належать :

1. визнання факту правопорушення (неправомірної порівняльної реклами; дискредитації суб'єкта господарювання; розголошення комерційної таємниці, поширення інформації, що вводить в оману, підкупу працівника, посадової особи покупця тощо);
2. припинення правопорушення (заборона неправомірної порівняльної реклами, дискредитації суб'єкта господарювання);
3. примушення правопорушника до офіційного спростування за його рахунок поширених ним неправдивих, неточних або неповних відомостей;
4. накладення штрафу на правопорушника;
5. відшкодування шкоди;
6. вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням та копій виробів іншого суб'єкта господарювання.

Тож, деякі із наведених заходів застосовують шляхом припинення дій, що порушують право (заборона порівняльної реклами або заборона поширення інформації, що вводить в оману

тощо), за допомогою інших потерпіла сторона може відновити своє попереднє становища, що існувало до порушення права (спростування порівняльної реклами, спростування неправдивих, неточних або неповних відомостей тощо). При цьому, застосування цих заходів захисту не виключає можливість застосування до правопорушника також заходів відповідальності у вигляді накладення штрафу, стягнення завданої шкоди тощо.

Таким чином, суб'єкт господарювання, який постраждав внаслідок проявів недобросовісної конкуренції, може припинити незаконну, недобросовісну конкурентну поведінку іншого суб'єкта господарювання, покарати його та відновити свої порушені права чи законні інтереси шляхом використання передбачених законодавством заходів захисту та заходів юридичної відповідальності.

Також важливим аспектом захисту суб'єктів господарювання від проявів недобросовісної конкуренції є форма захисту, тобто певний процедурний чи процесуальний порядок, який використовується потерпілою стороною під час захисту своїх порушених прав. Загальноприйнято виділяти юрисдикційну та неюрисдикційну форми захисту.

Під юрисдикційною формою захисту слід розуміти діяльність уповноважених державних органів щодо захисту порушених або оспорюваних прав [5, с. 19]. Суть її полягає в тому, що суб'єкт господарювання, чиє право порушене, звертається за захистом до державних або інших компетентних органів.

Юрисдикційна форма захисту від недобросовісної конкуренції здійснюється як у судовому, так і в адміністративному порядку.

Першочергово, суб'єкт господарювання, який постраждав внаслідок проявів недобросовісної конкуренції, може обрати адміністративний порядок захисту свої порушених прав та законних інтересів шляхом звернення до Антимонопольного комітету України. На жаль, до сьогодні відсутній єдиний нормативно-правовий акт, яким би чітко врегулював порядок розгляду справ даним органом. Більшість процесуальних норм містяться в Правилах розгляду заяв і справ щодо порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Окремі процесуальні норми містяться в Законі України «Про захист економічної конкуренції» (розділ VII). Деякі аспекти цього порядку закріплені також в Законі України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (термін звернення із заявою про захист прав (ст. 28), порядок вжиття заходів, що забезпечують виконання рішень (ст. 29), перелік

рішень, що приймаються (ст. 30). Подібна ситуація істотно ускладнює реалізацію права суб'єктів господарювання на захист від недобросовісної конкуренції.

Так, відповідно до ст. 28 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» особи, права яких порушені діями, визначеними цим Законом як недобросовісна конкуренція, можуть звертатися до Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень протягом шести місяців з дня, коли вони дізналися або повинні були дізнатися про порушення своїх прав. При цьому, заява про порушення розглядається протягом 30 календарних днів, а у разі потреби одержання додаткової інформації, яка не може бути надана заявником, строк розгляду заяви може бути подовжений уповноваженим органом, що її розглядає на 60 календарних днів, про що письмово повідомляється заявнику [4].

За результатами розгляду заяви Антимонопольним комітетом України чи адміністративною колегією Антимонопольного комітету України робляться такі висновки:

а. дії суб'єкта господарювання, описані у заяві, містять або можуть містити ознаки порушення законодавства, передбачені Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;

б. дії суб'єкта господарювання, описані у заяві, не містять або не можуть містити ознак порушення законодавства.

в. наданої заявником інформації недостатньо для надання однозначного висновку щодо наявності або відсутності у діях суб'єкта господарювання, описаних у заяві, ознак порушення законодавства [2, с. 15].

Реалізація судового механізму боротьби з недобросовісною конкуренцією передбачає звернення суб'єкта господарювання до суду. Право особи на звернення до суду за захистом своїх прав передбачене ст. 55 Конституції України: «кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб» [3]. Зі змісту цієї статті випливає, що судовому захисту підлягають будь-які права й інтереси суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від рівня нормативно-правового акта, у якому вони закріплені. Конституційне право кожного на судовий захист означає, що «будь-яка особа може подати скаргу про порушення її прав, свобод та законних інтересів у відповідний суд, а останній зобов'язаний її прийняти, розглянути по суті і винести законне і обґрунтоване рішення» [7, с. 141]. Забезпечення кожному права на

справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією України і законами України, а також міжнародними договорами, є завданням правосуддя, що здійснюється судами всіх гілок судової влади.

В Україні права та інтереси юридичних осіб та осіб, які є суб'єктами підприємницької діяльності, захищають господарські суди. Тож суб'єкт господарювання, який постраждав внаслідок проявів недобросовісної конкуренції, може безпосередньо звертатися за захистом своїх порушених прав та законних інтересів до господарського суду. Крім цього, судовий порядок захисту від недобросовісної конкурентної поведінки може бути реалізований шляхом оскарження рішення органів Антимонопольного комітету України прийнятого за результатами розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції у двомісячний строк з дня його одержання.

Практичне застосування судового способу захисту від проявів недобросовісної конкуренції в Україні виражається у вигляді накладення судом заборон, які можуть бути в формі остаточних заборон, але в силу колізійності норм нашого законодавства мають характер попередньої заборони. Дієвість цього механізму носить проблемний характер, адже якщо встановлена наявність недобросовісної конкуренції, то, як правило, така практика триватиме і далі, поки відповідач офіційно не зобов'яжеться утримуватися від неправомірних дій.

У деяких країнах судові заборони вводяться в дію разом зі сплатою обов'язкового стягнення за невиконання розпорядження суду, яке сплачується без повторного втручання суду (як у Німеччині і Нідерландах). В інших країнах такий непослух може розглядатись як неповага до суду або як злочинна образа (подібна практика використовується в Австралії, Індії, Великобританії і США).

Також досить популярним способом вирішення спірних ситуацій в зарубіжних країнах, в тому числі й стосовно встановлення фактів недобросовісної конкуренції, який, однак, ще не набув широкої практики в Україні, є медіація. Це один із так званих альтернативних (позасудових) способів урегулювання спорів, ефективність якого є надзвичайно високою. Проблема в застосуванні такої форми захисту в нашій країні обумовлена відсутністю належної правової регламентації процедури медіації. На відміну від зарубіжних держав, де процедуру медіації врегульовано спеціальними актами (наприклад, у Австрії діє Федеральний закон про

медіацію, в США діє Єдиний закон про медіацію), в Україні відсутній спеціальний нормативний акт про медіацію, а заходи спрямовані на поширення медіації, здебільшого стосуються залучення медіаторів до розв'язання конфліктів між сторонами кримінальних справ.

Існують також інші способи протидії проявам недобросовісної конкуренції. Так, Т. Г. Удалов з цього приводу зазначає, що одна з можливостей запобігти недобросовісній конкуренції – це передбачити в договорі між особами умови, які зобов'язують їх не вчиняти дії, що можуть бути визнані недобросовісною конкуренцією. Наприклад, може виникнути ситуація, коли працівник підприємства, який звільнився, створює власне підприємство та в процесі своєї діяльності використовує виробничу, фінансову, технологічну та іншу інформацію з попереднього місця роботи. Щоб запобігти цьому необхідно передбачити в трудових договорах спеціальні умови, які зобов'язують їх робітників не розголошувати та не використовувати комерційну інформацію до і після звільнення [11, с. 254].

Крім цього, суб'єкти господарювання можуть об'єднуватися в союзи, асоціації. Такі об'єднання розробляють та встановлюють для своїх учасників правила та кодекси поведінки на ринку, які встановлюють чесні правила та звичаї здійснення господарської діяльності учасників об'єднань підприємців та забороняють дії, що призводять чи можуть призвести до обмеження, спотворення або усунення конкуренції з ринку. Подібна практика дає змогу запобігти вчиненню дій, визнаних недобросовісною конкуренцією, яка суперечить не лише нормам законодавства, а й чесним правилам здійснення підприємницької діяльності [11, с. 254].

У таких випадках суб'єкт господарювання самостійно використовує надані йому законом або передбачені договором засоби правового захисту, тобто має місце неюрисдикційна форма захисту, одним із різновидів якої є самозахист права.

Під самозахистом слід розуміти застосування особою засобів протидії, які не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства. Тобто суб'єкт господарювання, який постраждав від недобросовісної конкуренції, має право вчиняти самозахист шляхом захисту своїх прав та законних інтересів самотужки, своїми власними діями, тобто без звернення до суду або іншого органу за допомогою. Як свідчить практика неюрисдикційна форма захисту від проявів недобросовісної конкуренції реалізується шляхом використання суб'єктом господарювання

профілактичних заходів, які можуть варіюватися залежно від виду підприємницької діяльності.

Узагальнюючи вище сказане, необхідно зазначити, що забезпечення реалізації державної політики у сфері захисту від недобросовісної конкуренції характеризується наявністю низки проблемних питань, що пов'язанні з необхідністю подальшого вдосконалення існуючого законодавства і цієї сфері та приведення його у відповідність до міжнародно-правових стандартів у сфері захисту прав від проявів недобросовісної конкуренції.

В цілому, для ефективного захисту інтересів суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції необхідно не просто боротись з нею нормативними та адміністративними

напрямами, а створити такі умови, за яких було б не вигідно порушувати правила добросовісної конкуренції. У зв'язку з цим необхідно: активізувати роботу з приведення законодавства України у сфері захисту від недобросовісної конкуренції до рівня світових стандартів; розробити законодавство про альтернативні (позасудові) способи урегулювання спорів між суб'єктами господарювання, забезпечивши чітку та зрозумілу процедуру медіації; спираючись на європейський досвід, при формуванні рішень у сфері захисту від недобросовісної конкуренції впровадити практику громадських обговорень, а також активного залучення до них неурядових організацій.

Використана література :

1. Звіт Антимонопольного комітету України за 2016 рік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&>.
2. Паризька конвенція щодо охорони промислової власності [Електронний ресурс] : міжнародний документ від 20.03.1883. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_123.
3. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
4. Про захист від недобросовісної конкуренції [Електронний ресурс] : закон України № 236/96-ВР від 07.06.1996. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Громенко Ю. О. Окремі аспекти захисту від недобросовісної конкуренції у сфері реклами / Ю. О. Громенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 2 (2) – С. 18–22.
6. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник / О. П. Подцерковний, О. О. Квасніцька, А. В. Смітюх та ін.; За ред. О. П. Подцерковного, – Х. : Одиссей, 2010. – 640 с.
7. Федоренко Т. В. Форми та способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / Т. В. Федоренко. – Режим доступу : http://pap.in.ua/5_2016/42.pdf.
8. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : кодекс № 436-IV від 16.01.2003 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
9. Хоменко В. Н. Ответственность в хозяйственном праве / В. Н. Хоменко. – К. : Вища школа, 1975. – 171 с.
10. Журик Ю. В. Необхідність систематизації антимонопольно-конкурентного законодавства України / Ю. В. Журик // Проблеми взаємодії суспільства та держави у сучасному правовому просторі : міжнародна юридична науково-практична конференція, 2014. – № 12. – С. 14–17.
11. Удалов Т. Г. Конкурентне право: навч. посіб. / Т. Г. Удалов. – К.: Школа, 2004. – 496 с.